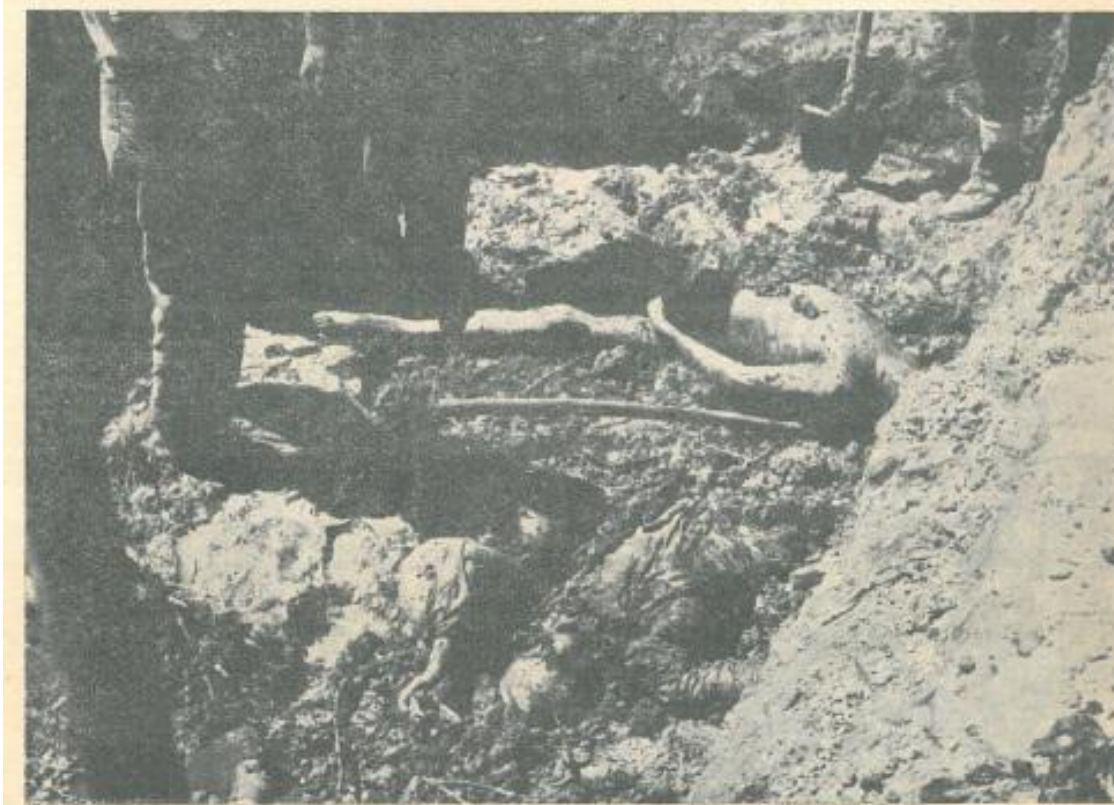

**ŽENAMA UREZIVALI “U” NA DLANOVIMA I GRUDIMA
– UBILI 3 DJECE, 15 ŽENA I 2 SVE ENIKA
(Partizani izvršili pokolj nad 229 ljudi u Prijedoru)**

Prijedor i okolna sela

ZA VRIJEME PARTIZANSKE STRAHOVLADE OD 16. SVIBNJA DO 10. LIPNJA 1942.

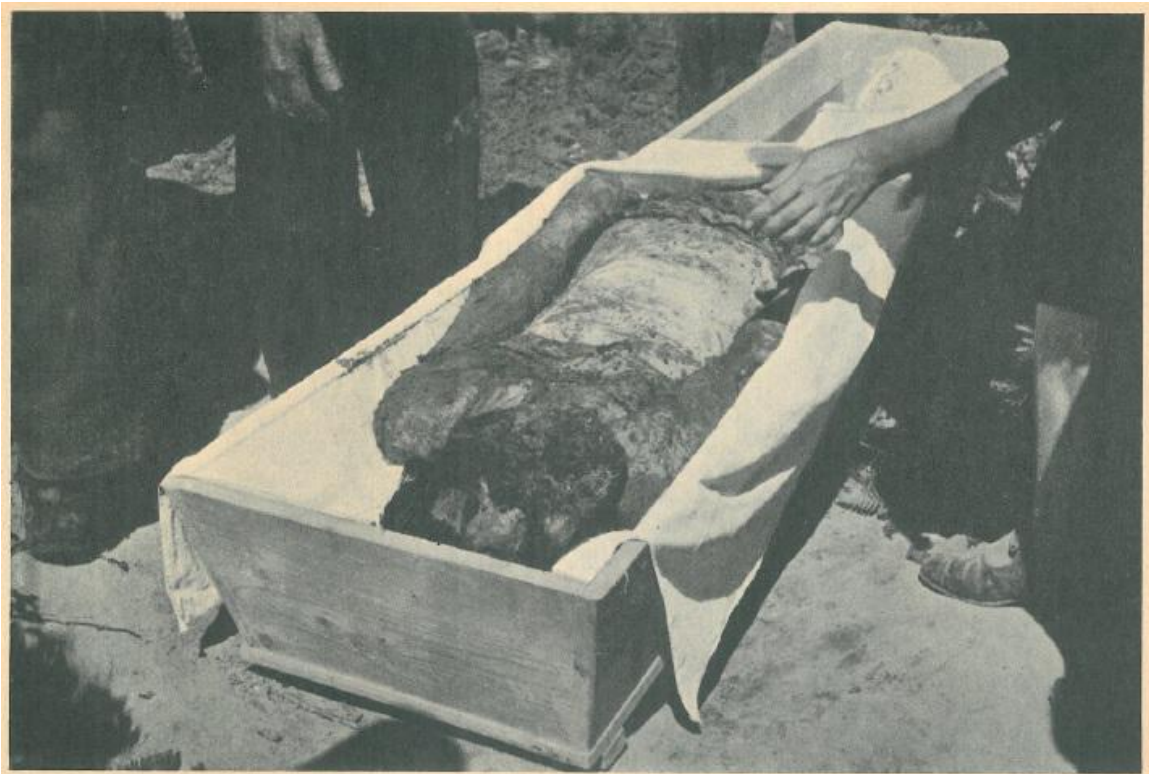
Kada je otvoreno tre e masovno grobište na **Pašincu** kod Prijedora, pružila se ova slika.

Pet tijela u **Pašincu** kod Prijedora sa teško unakaženim glavama

Žrtve ekshumirane u **Pašincu** kod Prijedora

Tijelo Ive Kneževića iz Prijedora ekshumirano iz masovnog grobišta u **Pašincu**

Pogled na ekshumirana mrtva tijela dvojice Hrvata na **Pašincu** kod Priedora

Partizani su prilikom zauzimanja Prijedora 1942. godine., nemilosrdno likvidirali 229 ljudi, od čega 3 djece, 15 žena, 2 katolika svećenika, 24 osobe u životnoj dobi između 18-25 godina, te preko 70 osoba u životnoj dobi između 25-40 godina. Sudbeno-lijepi koji povjerenstvo, koje su sastavljali: Matija Kovačić, savjetnik Ministarstva vanjskih poslova, dr. Maksimilian Stepinac, vijećnik Sudbenog stola iz Zagreba i perovođa Dragan Katić, novinar iz Zagreba, boravili od 23. do 29. srpnja 1942.

godine., u Prijedoru, ustanovilo je na temelju podataka, prikupljenih od obitelji i rodbine ubijenih, da su u Prijedoru, odnosno u okolici, ubijeni od partizana ovi Hrvati i Muslimani iz grada Prijedora:

1. Mehmed *Crnki* , mesar, 31 god. star,
2. Derviša *Crnki* , supruga Mehmedova, 35 god. stara,
3. Serafin *Juri* , oficial tehni kog odjelka, 36 god. star,
4. Ante *Komljenovi* , trgova ki pomo nik, 22 god. star,
5. Safet *Kulenovi* , željezni ar, 28 god. star,
6. Haso *Kurtovi* , seljak, 35 god. star,
7. Ibro *Muri* , brija , 23 god. star,
8. Šero *oli* , seljak, 26 god. star,
9. Adalbert *Jedli ka*, seljak, 39 god. star,
10. Alojz *Sikora*, radnik, 35 god. star,
11. Juliana *Pavleši* , doma ica, 22 god., stara,
12. Jure *Dejanovi* , radnik, 40 god. star,
13. Ivan *Kneževi* , željezni ki inovnik, 40 god. star,
14. Ivan *Krvavica*, nadzornik pruge, 49 god. star,
15. Bego *Jakupovi* , nosa , 37 god. star,
16. Hasan *Gulanovi* , staretinar, 47 god. star,
17. Husein *Kurtovi* , trgovac, 44. god. star,
18. Mihajlo *Akilov*, stolar, 20. god. star,
19. Milan *Pe ari* , željezni ki radnik, 28 god. star,
20. Ludvig *Jakobin*, graditelj, 41 god. star,
21. Ivica *Fabri*, remenar, 43 god. star,
22. Muharem *epi* , zidar 28 god. star,
23. Josef *Burda*, bravar, 51 god. star,
24. Mujo *Fazli* , radnik, 50 god. star,
25. Muho *Delki* , seljak 85 god. star,
26. Arif *Džubur*, radnik, 55 god. star,
27. Alija *Jakupovi* , pekar 33 god. star,
28. Ahmed *Sarajli* , kroja , 38 god. star,
29. Hilmija *Sarajli* , kroja , 50 god. star,
30. Asim *Reši* , trgovac, 48 god. star,
31. Augustin *Petrovi* , umirovljeni oružnik, 40 god. star,
32. Be ir *Delki* , seljak, 58 god. star,
33. Antun *Biljeskovi* , bogoslov, 22 god. star,
34. Filip *Biljeskovi* , željezni ki radnik, 31 god. star,
35. Muhamed *Mehi* , ob inski redar, 23 god. star,
36. Olga *Ljubi i* , inovnica kotarske oblasti, 23 god. stara,
37. Hamdija *Babi* , mesar, 40 god. star,
38. Alija *Hodži* , ob inski redar, 25 god. star,
39. Hasan *epi* , radnik, 35 god. star,
40. Huso *Omerinovi* , 47 god. star,
41. Mahmud *Varmaz*, seljak, 45 god. star,
42. Haso *Pehli* , seljak, 25 god. star,
43. Huso *Pehli* . seljak,
44. Muhamed *Kursumovi* , postolar, 67 god. star,
45. Dedo *Crni* , željezni ar, 28 god. star,
46. Zumra *Abdagi -Alti* , 45 god. stara,
47. Dilha *Alti* , 17 god. stara,
48. Mijaz *Alti* , 12 god. star,
49. Hanifa *Grabi* , seljakinja, 48 god. stara,
50. Hasan *Vojnikovi* , seljak 37 god. star,
51. Omer *Halimovi* , skretni ar, 39 god. star,
52. Meho *Sarajli* , radnik, 22 god. star,

53. Mehmed *Zeri* , umirovljeni oružnik, 38 god. star,
54. Ivan *Dobrini* , željezni ar, 43 god. star,
55. Božidar *Dobrini* , sin Ivanov, 21 god. star,
56. Petar *Ku era* , trgova ki pomo nik, 24 god. star,
57. Ambroz *Sol anski* , vlakovodja, 44 god. star,
58. Maše *Omerinovi* , staretinar, 58 god. star,
59. Meho *Kurtovi* , trgovac, 40 god. star,
60. Adem *epi* , 28 god. star,
61. Ahmed *Deli* , 48 god. star,
62. Muhamed *Suhonji* , željezni ki radnik, 31 god. star,
63. Muharem *Gani* , 42 god. star,
64. Grga *Pavlovi* , stražar, 33 god. star,
65. Ivo *Paveli* , gradski stražar, 34 god. star,
66. Omo *Tuli* , radnik, 25 god. star,
67. Agan *Kardunovi* , seljak, 28 god. star,
68. Jusuf *Krupi* , 24 god. star,
69. Andrija *Kuk* , 38 god. star,
70. Ante *Leskovar* , ob inski stražar, 24 god. star,
71. Osman *epi* , 40 god. star,
72. Ante *Ledi* , elektri ar, 23 god. star,
73. Rajmund *Masnjak* , željezni ki inovnik, 21 god. star,
74. Friedrich *Kimle* , seljak, 39 god. star,
75. Rudolf *Ros* , seljak, 32 god. star,
76. Salih *Didovi* , seljak, star 25 god.,
77. Sadik *Rizvan* , 30 god. star,
78. Salko *Dra i* , seljak, 42 god. star,
79. Meho *Dra i* , seljak, 56 god. star,
80. Marko *Bilandžija* , prometnik, 36 god. star,
81. Stjepan *Jordaii* , seljak, 38 god. star,
82. Stjepan *Pijak* , seljak, 42 god. star,
83. Husein *Mujdži* , seljak,
84. Ibro *Šari* , seljak, 42 god. star,
85. Bajro *Huski* ,
86. Jasim *epi* , seljak, 55 god. star,
87. Hasim *Ali* , 45 god. star,
88. Alija *Meši* , 37 god. star,
89. Hasan *Delki* , 43 god. star,
90. Salih *Hodzi* , 28 god. star,
91. Omer *Ramli* , 20 god. star,
92. Ahmed *Kapetanovi* , vojni ki izvjestitelj, 40 god. star,
93. Rizo *Kapetanovi* , ob inski blagajnik, 35 god. star,
94. Mustafa *Grozdani* , seljak, 34 god. star,
95. Hasan *Grozdani* , seljak, 45 god. star,
96. Sahin *orali* , seljak, 56 god. star,
97. Ante *Mosman* , tokar, 44 god. star,
98. Ivan *Kiva* , dimnja ar, 38 god. star,
99. Nedjeljko *Rivi* , radnik, 33 god. star,
100. Murat *Delki* , seljak, 45 god. star,
101. Suljo *Zahidi* , trgovac, 60 god. star,
102. Husein *Blazevi* , seljak, 50 god. star,
103. Petar *Boži* , željezni ar, 43 god. star,
104. Jure *Juri* , elektri ar, 51 god. star,
105. Drago *Zeman* , brija , 28 god. star,
106. Zaim *Delki* , seljak, 55 god. star,
107. Muhamed *Memi* , stražar, 28 god. star,

108. Ramo *Delki* , željezni ar, 38 god. star,
109. Ibrahim *Cirki* , željezni ar, 50 god. star,
110. Jozo *Dimi* , željezni ar, 33 god. star,
111. Muharem *Saleševi* , radnik, 28 god. star,
112. Alija *epi* , seljak, 38 god. star,
113. Smail *Pehli* , seljak, 44 god. star,
114. An elka *Sari* , 21 god. stara,
115. Pero *Sari* , vlakovo a, 38 god. star,
116. Ante *Sari* , vlakovo a, 44 god. star,
117. Vid *Brstilo*, umirovljenik, 68 god. star,
118. Drago *Brstilo*, inovnik, 26 god. star,
119. Drago *Mati* , bravar, 20 god. star,
120. Josip Pajtak, željezni ki inovnik, 25 god. star,
121. Božidar *Jur i* , 23 god. star,
122. Muharem *Kljuni* , prekupac, 47 god. star,
123. Smail *Huseinovi* , seljak, 38 god. star,
124. Ibrahim *Alagi* , postolar, 27 god. star,
125. Osman *Husti* , radnik, 30 god. star,
126. Abid *Kurtovi* , ob inski na elnik, 41 god. star,
127. Stjepan *Sladojevi* , trgova ki pomo nik, 38 god. star,
128. Johan *Gutler*, bravar, 36 god. star,
129. Ivan *Sliškovi* , poštanski inovnik,
130. Zahid *Hodzi* , trgovac, 45 god. star,
131. Fehim *Gani* , nau nik, 16 god. star,
132. Hilmija *Sarajli* , kroja , 38 god. star,
133. Ferid *Jusufbegovi* , inovnik, 30 god. star,
134. Juro *Dejanovi* , limar, 57 god. star,
135. Miralem *Kapeta?iovi* , ob inski na elnik, 47 god. star,
136. Nura *Kapetanovi* , inovnica, 45 god. stara,
137. Husein *Zenki* , trgovac, 31 god. star,
138. Meho *Džafi* , seljak, 50 god. star,
139. Esad *Selimbegovi* , posjednik, 26 god. star,
140. Rudolf *adek*, ravnatelj ložione »Šipad«, 37 god. star,
141. Husein *Kasumovi* , kova , 23 god. star,
142. Ahmed *Gugi* , staretinar, 30 god. star,
143. Hasim *Reši* , trgovac, 56 god. star,
144. Muharem *Ališi* , trgovac, 35 god. star,
145. Hasan *Ališi* , trgovac, 36 god. star,
146. Ibro *Alibegovi* , ob inski bilježnik, 35 god. star,
147. Franjo *Turkovi* , oružni ki narednik, 55 god. star,
148. Drago *Komad*, državni ra unovo a, 41 god. star,
149. Edhem *Karahodzi* , 38 god. star,
150. Sulejman *Reši* , brija , 32 god. star,
151. Husein *Gulgovi* , seljak, 34 god. star,
152. Ago *Spahi* , nadgruntovni ar, 49 god. star,
153. Filip *Bilješkov* , željezni ki do inovnik, 27 god. star,
154. Stipo *Briševac*, seljak, 22 god. star,
155. Nazif *Hergi* , 29 god. star,
156. Ivan *Berket*, umirovljenik, 43 god. star,
157. Krunoslava *Berket*, 39 god. stara,
158. Zaim *Paši* (Za o), 44 god. star,
159. Muhamed *Babi* , ob inski na elnik,
160. Vejsil *Reši* , radnik,
161. Nazif *Mrši* ,
162. Stipo *Bara* , željezni ar,

163. Slavko *Sikora*, seljak,
164. Jure *Damnjanovi* , seljak,
165. Mile *Uvali* , željezni ar.
166. žena Mile *Uvali a*,
167. Enver *Kova evi* , trgovac,
168. Ibrahim *Ališi Dervišev*, željezni ki radnik,
169. dr. Dragutin *Zgaga*, lie nik.
170. žena Mehe *Džafi a*,
171. Josip *Kaurinovi* , župnik,
172. Anka *Trtanj*, kuharica,
173. Hubert *Zeki*, umirovljenik,
174. Huberta *Zeki*, Hubertova žena,
175. Miroslav *Sliškovi* ,
176. Zaim *Ališi* , piljar,
177. Konstantin *Babi* , ljekarnik,
178. Nikola *Lesica*, ljekarnik.
179. Arif *Babi* ,
180. Ramo *Habibovi* ; piljar,
181. Ante *Komljenovi* , trgovac.
182. Smail *Šaki* ,
183. Janko *Pilihovski*, seljak.
184. Ibrahim *Crnki* , radnik,
185. Alija *Džafi amilov*, seljak,
186. Nina *Džafi* , ku anica,
187. Omo *Pehli* , seljak,
188. Adem *Delki* , seljak,
189. Safet *Ceri* , kolar,
190. Jukub *Alihovi* , željezni ar,
191. Ibrahim *Kapetanovi* , željezni ki radnik,
192. Muhamed *Oki* , željezni arski radnik,
193. Derviš *uri* , željezni ki radnik,
194. Johan *Birsl*, željezni arski radnik,
195. Juso *Babi* , radnik,
196. Idriz *Gani* , radnik,
197. Mile *Goi* , podvornik,
198. Osman *Avdagi* , kova ,
199. Ljubo *Batoz*, kroja ,
200. Drago *Stankovi* , radnik,
201. Hasan *Keži* , seljak, 27 god. star,
202. Sulejman *Holvadži* , 50 god. star,
203. Ahmed *Rami* , radnik,
204. Mumin *Pehli* , seljak,
205. Šefka *Džaferovi* , seljakinja,
206. Janko *Babi* , seljak,
207. Petar *Cehelj*, seljak,
208. Marija *Šali* ,
209. Petar *Tukeri* ,
210. Ašid *Aki* ,
211. Dragutin *Gavranovi* , poštanski nadstojnik,
212. Himzo *Kemševi* ,
213. Ante *Gregor*,
214. Ramadan *Ramadanovi* , sladoledar,
215. Meho *Kalbant*,
216. Meho *A seljak*,
217. Ivica *Toplisek*,

- 218. Smail Sitnica,
- 219. Nikola Grgi ,
- 220. Slavko Fiš ur, ekonom,
- 221. Mehmed Zeri , umirovljenik,
- 222. Mujo Krki ,
- 223. Micika Brki , gostioni arka,
- 224. Josip Matuši ,
- 225. Hambo Usumovi ,
- 226. Salih Modronja i
- 227. Franjo Petrinovi .

Na ovom mjestu, na uzvisini zvanj **Glavica na Pašincu** kod Priedora, prona ene su **etiri masovna grobišta**. Slika prikazuje po etak iskapanja mrtvih tijela. Pokraj masovnih grobišta poubijanih na Pašincu kod Prijedora na ene su još dvije ovakve velike svježe grabe u koje su imali do i drugi ljudi, koje su partizani namjeravali poubijati.

ZAPISNIK

O O EVIDU NA PAŠINCU NA GROBOVIMA POUBIJANIH HRVATA IZ PRIEDORA

ZAPISNIK

*Sastavljen dana 25. srpnja 1942. na licu mjesta u Pašincu, na mjestu Glavica kod Priedora, po sudbeno-
lie ni kom povjerenstvu za izpitivanje etni ko-komunisti kih zlo ina na podru ju velike župe Sana i
Luka*

P r i s u t n i :

*Predsjednik Matija Kova i , savjetnik ministarstva vanjskih poslova, iz Zagreba; lan povjerenstva dr.
Maksimilian Stepinac, vie nik sudbenog stola, iz Zagreba; perovo a Dragan Kati i , iz Zagreba.*

*Povjerenstvo je stiglo u Priedor 24. srpnja 1942. i saznalo, da se jedan dio grobova Hrvata katolika i
muslimana, poubijanih od partizana, nalazi na Pašincu, na predjelu zvanom Glavica, udaljenom od
Priedora prema planini Kozari tri kilometra i da je za dan 25. srpnja 1942. i dan 27. srpnja 1942. po
odobrenju kotarske oblasti u Priedoru odre eno otvaranje grobova povjerenstveno s lie ni ni kim
vještakom drom Isom Frolichom radi ustanovljenja koliko je osoba u tim grobovima pokopano i koji su*

to, i radi prienosa prepoznatih mrtvih tiela po obiteljima na groblje radi dostojnog pokopa. Povjerenstvo je stiglo na lice mjesta dana 25. srpnja 1942. u 7 sati u jutro i ustanovilo slijedeće:

Tri kilometra od Priedora prema planini Kozari nalazi se mjesto Pašinc, a na krajnjem rubu tog mjesta, uz put što vodi iz Priedora prema selu Boži ima, nalazi se predjel tog Pašinc, tik do sela Irkin-polje, zvan Glavica. Ta Glavica je mala uzvisina gledajući s puta, koji vodi iz Priedora prema Boži ima na lijevoj strani. Glavica je obrasla šikarjem, a u tom šikarju 30 koraka od puta nalazi se ledina 30 koraka široka i po prilici tako dugačka. Na tom prostoru pronađena su tri zatrpana groba, dosta velika, na kojima se vidi nabacana zemlja još neobrasla ništa, a pokraj tih grobova nalaze se još dvije rake prazne izkopane, po prilici tri metra široke i četiri metra dugačke. Pretraživanjem ostalog grmlja i šikarja pronađena je dalje prema Boži ima u grmlju četvrti grob oko 40 koraka daleko od gore spomenutih grobova. Nedaleko tih grobova na drugoj strani ceste, na malom brežujku, udaljenom od grobova 300 koraka, nalazi se pravoslavna crkva, koja spada u Irkin-polje. Kod četvrtog groba, koji je bio na osamljenom mjestu, pronađena je jedan kolac kao ruka debeo, 4 metra dugački. Kolac je pregledan, ali na njemu nije ništa osobitog pronađeno. Kod grobova pronađeno je oko 40 praznih košuljica naboja. Pretraživanjem ove okolice nije pronađeno drugih grobova, no preslušani Hrvati izjavljuju da dalje prema šumi Kozari, a osobito u Boži ima, Marjanovi ima, Miljakovcima ima još mnogo grobova* u kojima su pokopani poubijani Hrvati, katolici i muslimani iz Priedora i okolice za vrijeme partizanske vladavine u Priedoru. Irkin-polje jest pravoslavno selo. Nakon toga odkopani su grobovi i u njima pronađeno 60 mrtvih tiela, koja su predana na razgled lie ni kom vještaku, o čemu je sastavljen poseban zapisnik. Prigodom ekshumacije, kad su otvoreni grobovi, vidi se da su tiela poubijanih pobacana bez ikakvog reda u jamu. Mrtva tiela su se nalazila u raznim položajima ne samo po položaju samog životnog tiela, već i po položaju pojedinih udova. Vjerojatno jest, da su ubijeni bili ubijani na rubu same jame i da su padali u jamu, a gdje se je moglo dogoditi, da su u jamu pali još i živi te tek u jami umrli, bilo prije nego su zakopani, bilo poslije. U grabama nađeni su mrtvi nekoji goli, a samo gdjekoji sa gaćama. Nekoji od njih imali su žicom svezane ruke na leđima, a jedan i s debelim lancem. Tiela mrtvih pokazivala su dosta rana i po tielu i po glavi, raznih oblika. Nekojima je prednji dio glave, lice, bio u velikoj rani kao odkinut, a nekojima se na vratu vidjela rana, kao da je zadana nožem. Na jednom od mrtvih tiela jasno su se razabirali znakovi klanja, jer je rana bila dugačka i oštih rubova. Od tih pronađenih mrtvih tiela u prva tri groba prigodom ekshumacije bio je jedan dio prenesen u jednu od praznih raka i to ona, koja nisu po rodbini bila prepoznata ili što rodbina nije bila prisutna, da ih prepozna. Nakon svršene ekshumacije mrtva tiela, koja nisu odvezena na groblje i pokopana na groblju, opet su pokopana u grobovima, u kojima su prije bila, a one dvije rake, koje su nađene prazne prigodom otkopavanja, ostale su i sada prazne. Te prazne rake, kako sve okolnosti pokazuju, bile su pripravljene od partizana za one Hrvate katolike i muslimane, koje su pravoslavni partizani još namjeravali poubijati.

Članovi povjerenstva:

Matija Kovačić, v. r. Dr. Maksimilian Stepinac, v. r.

Dragan Katić, v. r.

Z A P I S N I K

O IZKOPAVANJU MRTVIH TIELA

POUBIJANIH HRVATA IZ PRIEDORA NA PAŠINCU KOD IRKIN-POLJA

ZAPISNIK

Sastavljen dne 28. srpnja 1942. u Priedoru po sudbeno-lie ni kom povjerenstvu za izpitivanje etni komunističkih zločina na području velike župe Sana i Luka.

Prisutni:

Predsjednik Matija Kovačić, savjetnik Ministarstva vanjskih poslova, član povjerenstva: Maksimilian Stepinac, vice predsjednik Sudbenog stola u Zagrebu, perovođa Dragan Katić, iz Zagreba; lie nički vještak dr. Iso Frohlich, vršilac dužnosti kotarskog lie nika u Priedoru.

Pređmet:

Ekshumacija mrtvih tiela Hrvata katolika i muslimana, poubijanih od partizana u vremenu od 16. svibnja do 10. lipnja 1942. u Priedoru i okolici. Grobovi poubijanih nalaze se u Pašincu, na posebnom predjelu zvanom Glavica i od tih grobova, koji su za sada pronađeni, otvorena su povjerenstveno četiri groba. U ta četiri groba, od kojih su se tri nalazila jedan do drugoga na jednoj uzvisini, obrasloj grmljem, a

etvrti podalje u jednoj šikari, na eno je 60 mrtvih tiela, koja su sva iz grobova izva ena, te su predana lie ni kom vještaku radi identifikacije i ustanovljenja ozljeda te ina ina, na koji su bili ubijeni. Kada je otvoren tre i grob na Pašincu kod Priedora pružila se ova slika Iza toga daje lie ni ki vještak svoj sliede i:

N A L A Z

I graba

1. Lešina mužkarca, nepoznata, 162 cm duga, na elu 2 cm iznad oka desno okrugla rana u promjeru od 1 cm, na zatiljku nema rane.
2. mrtvo tielo mužkarca, nepoznato, 182 cm dugo, na lievoj strani lubanje u predjelu donje i dielom gornje vilice deformitet u smislu utisnu a tih dielova kosti prema desno i unutra.
3. mrtvo tielo, nepoznato, 162 cm dugo, na desnoj i lievoj strani lubanje u predjelu donje i gornje vilice deformitet u smislu utisnu a tih dielova kosti prema sredini i unutra; u predjelu zatiljka rana po prilici 5 do 6 cm, kosti strše prema vani.
4. mrtvo tielo mužkarca, nepoznato, 170 cm dugo, na lievoj strani lubanje u predjelu gornje vilice deformitet u smislu utisnu a tih dielova kosti prema lievo unutra, rana zadana tupim oružjem.
5. mrtvo tielo mužkarca Nazifa Mrši a, 158 cm dugo, lubanja u itavom obujmu razmrskana tupim oružjem.
6. mrtvo tielo mužkarca Ahmeda Gugi a, domobrana 162 cm dugo, na elu u sredini okrugla rana u promjeru od 1 cm, otraga na zatiljku nalazi se rana neravnih i nepravilnih rubova, koji su izvrnuti prema vani, rana prouzrokovana oštrim oružjem.
7. mrtvo tielo mužkarca Jure Juri a, 190 cm dugo, na desnoj i lievoj strani lubanje u predjelu donje i gornje vilice deformitet, kosti strše prema vani, tupim oružjem.
8. mrtvo tielo mužkarca Muje Fazli a, 186 cm dugo, u predjelu vrata nalazi se ravnolika, 14 cm duga, 5 cm duboka rana, zadana oštrim oružjem.
9. mrtvo tielo mužkarca, Asima Reši a, 182 cm dugo, otraga na zatiljku rana 2 cm duga i 2 cm široka, zadana oštrim oružjem.
10. mrtvo tielo mužkarca, nepoznato, 187 cm dugo, na donjoj vilici i djelomi no deformitet u smislu utisnu a tih dielova kosti, rana zadana tupim oružjem.
11. mrtvo tielo mužkarca, nepoznato, 151 cm dugo, izp^d lievog oka rana 2 cm duga i 2 cm široka, na zatiljku nema rane, rana zadana oštrim oružjem.
12. mrtvo tielo ženske Olge Ljubi i .
13. mrtvo tielo Juliške Pavleši .
14. mrtvo tielo Joze Dimi a.
15. mrtvo tielo Franje Petrinovi a.

Ta tjelesa je rodbina odmah uzela radi pokopa, a jer su bila u razpadanju, to nisu pobliže opisana.

I I graba

1. mrtvo tielo mužkarca, nepoznato, 183 cm dugo, na desnoj strani lubanje u predjelu donje i dielom gornje vilice deformitet u smislu utisnu a tih dielova kosti, rana zadana tupim oružjem.
2. mrtvo tielo mužkarca, nepoznato, 190 cm dugo, u sredini ela okrugla rana u promjeru od 1 cm, zadana oštrim oružjem.
3. mrtvo tielo mužkarca, nepoznato, 181 cm dugo, na desnoj strani vrata 2 cm duga i 2 cm široka rana, zadana oštrim oružjem.
4. mrtvo tielo mužkarca, nepoznato, 191 cm dugo, na lievoj strani lubanje u predjelu donje i gornje vilice deformitet u smislu utisnu a tih dielova kosti, rana zadana tupim oružjem.
5. mrtvo tielo mužkarca, nepoznato, 192 cm dugo, na desnoj strani lubanje u predjelu gornje vilice deformitet u smislu utisnu a tih dielova kosti prema desno i unutra, rana zadana tupim oružjem.
6. mrtvo tielo mužkarca, nepoznato, 189 cm dugo, usred ela okrugla rana 1 cm široka, otraga na zatiljku 2 cm široka, zadana oštrim oružjem.
7. mrtvo tielo mužkarca, nepozrtato, 176 cm dugo, na desnom prsnom košu izpod plu ne kosti okrugla rana 1 cm široka, zadana oštrim predmetom.
8. mrtvo tielo mužkarca, nepoznato, 187 cm dugo, na desnoj strani lubanje u predjelu donje i dielom gornje vilice deformitet u smislu utisnu a tih dielova kosti prema lieve i unutra, rana zadana tupim oružjem.

9. mrtvo tielo muškarcu, nepoznato, 172 cm dugo, na desnoj strani lubanje u predjelu elu deformitet u smislu utisnu a tih dielova kosti, rane zadane tupim oružjem. rana s ravnim rubovima, duboka 8 cm, zadana oštrim predmetom.
10. mrtvo tielo muškarcu, nepoznato, 167 cm dugo, na lievoj strani vrata 5 cm duga
11. mrtvo tielo Zaima Paši a.
12. mrtvo tielo Ahmeda Kapetanovi a.
13. mrtvo tielo Rize Kapetanovi a.
14. mrtvo tielo Rudolfa adeka.
15. mrtvo tielo Zahida Hodži a.
16. mrtvo tielo Ivana Kneževi a.
17. mrtvo tielo Ante Krvavice.

Pokraj grobova poubijanih Hrvata na Pašincu kod Prijedora na ene su još dvie ovakve velike svježje iskopane grabe, u koje su imali do i drugi Hrvati, koje su partizani namjeravali poubijati.

Mrtva tiela od rednog broja 11. do 17. nisu potanje opisana, jer ih je porodica odmah uzela radi pokopa i jer su u raspadanju.

III graba

1. mrtvo tielo muškarcu Muhamed Memi a, 27 god. starog, 173 cm dugo, na elu iznad desne obrve 1 cm široka, od sredine 1 cm udaljena okrugla rana zadana oštrim predmetom, otraga na zatiljku oko 2 cm široka rana;
2. mrtvo tielo muškarcu Ferida Jusufbegovi a, 182 cm dugo, na elu u sredini 1 cm široka okrugla rana, zadana oštrim predmetom (strieljivom);
3. mrtvo tielo muškarcu, nepoznato, 185 cm dugo, na lievoj strani lubanje u predjelu donje i gornje vilice deformitet u smislu utisnu a tih dielova kosti prema lievo i unutra, u predjelu zatiljka rana po prilici 5 do 6 cm široka, kosti strše prema Ivani, ozljeda tupim predmetom;
4. mrtvo tielo muškarcu Stjepana Sladojevi a, 185 cm dugo, u sredini elu okrugla rana 1 cm široka, na zatiljku rana 2 cm široka, zadana oštrim predmetom (strieljivom);
5. mrtvo tielo muškarcu, nepoznato, 172 cm dugo, metak kroz usta, izlaz na zatiljku, rana 4 cm široka; . ' \
6. mrtvo tielo muškarcu, nepoznato, 170 cm dugo, na desnoj strani lubanje u predjelu gornje vilice deformitet kosti u veli ini male šake, u predjelu zatiljka rana 6 cm široka, kosti strše prema vani;
7. mrtvo tielo muškarcu, 184 cm dugo, nepoznato, na desnoj strani zatiljka okrugla rana 1 cm široka, zadana oštrim oružjem;
8. mrtvo tielo muškarcu, nepoznato, 186 cm dugo, na lievoj strani lubanje u predjelu donje i gornje vilice deformitet u smislu utisnu a tih dielova kosti prema lievo i unutra, kosti strše prema vani, rana je zadana tupim oružjem;
9. mrtvo tielo muškarcu, nepoznato, 197 cm dugo, na lievoj ruci 12 cm duga i 5 cm široka duboka rana;
10. mrtvo tielo muškarcu, nepoznato, 192 cm dugo, na lievoj strani lica u predjelu donje i gornje vilice 8 cm široka i 4 cm duboka rana; mrtvo tielo je vezano lancem, ruke vezane napried;
11. mrtvo tielo muškarcu, nepoznato, 172 cm dugo, izpod vrata 12 cm duga i oko 5 cm široka rana s ravnim rubovima, rana prouzrokovana oštrim predmetom (strieljivom);
12. mrtvo tielo muškarcu, Osmana Kurtovi a Šerifova, deformitet u smislu utisnu a kosti gornje i donje vilice, rana zadana tupim oružjem;
13. mrtvo tielo muškarcu, nepoznato, 184 cm dugo, na lievoj strani prsnog koša izpod plu ne kosti 7 cm duga i 1 cm duboka rana, zadana oštrim oružjem;
14. mrtvo tielo muškarcu Drage Mati a, na desnoj strani lubanje u predjelu donje i dielom gornje vilice deformitet u smislu utisnu a tih dielova kosti; u predjelu zatiljka rana 6 cm široka, kosti strše prema vani, rana zadana tupim oružjem;
15. mrtvo tielo muškarcu, nepoznato, 165 cm dugo, na desnoj strani lubanje u predjelu donje i dielu gornje vilice deformitet u smislu utisnu a tih dielova kosti, rana zadana tupim oružjem;
16. mrtvo tielo žene Krunoslave Berket, 144 cm dugo, na lievoj strani lubanje u predjelu donje i gornje vilice deformitet u smislu utisnu a tih dielova kosti, rana zadana tupim oružjem;

17. mrtvo tielo muškara, nepoznato, 187 cm dugo, usred elu okrugla rana 1 cm široka i pol cm duga, rana zadana oštrim predmetom;
18. mrtvo tielo Slavka Fiš ura, ekonomista;
19. Johana Gutlera;
20. Hašima Rešića;
21. Esada Selimbegovića.

Mrtva tiela od rednog broja 18 do 21 nisu potanje opisana, jer ih je porodica odmah uzela radi pokopa i jer su u razpadanju.

VI graba

1. mrtvo tielo muškara, nepoznato, 174 cm dugo, okrugla rana, u predjelu šestog rebra lievog prsnog koša izlaz rane u predjelu osmog rebra lievo otraga, rana prouzrokovana oštrim predmetom (strijeljivom);
2. mrtvo tielo muškara Ibrahima Alagića, 172 cm dugo, na desnoj strani prsnog koša izpod ključne kosti okrugla rana 1 cm široka, prouzrokovana oštrim predmetom (strijeljivom);
3. mrtvo tielo muškara, nepoznato, desni dio lubanje u predjelu donje i djelom gornje vilice deformitet u smislu utisnuta tih dijelova kosti prema lievo i unutra, u predjelu zatiljka rana 6 cm široka, kosti strše prema van, rana zadana tupim oružjem;
4. mrtvo tielo muškara Arifa Džubura, ranjen po svojoj prilici prije dolazka partizana u borbi; ima povoj i dašice na desnoj nozi. Fractura femoris. Na srednjoj strani lubanje u predjelu nosne kosti deformitet u smislu utisnuta tih kosti, rana je zadana tupim oružjem; 1 • ! j 'i j
5. mrtvo tielo muškara, nepoznato, 155 cm dugo, na desnoj strani prsnog koša okrugla 1 cm široka rana, zadana oštrim predmetom;
6. mrtvo tielo muškara, nepoznato 165 cm dugo, na lievoj strani vrata 2 cm široka okrugla rana zadana oštrim predmetom (strijeljivom);
7. mrtvo tielo muškara, nepoznato, 174 cm dugo, na desnoj strani lubanje u predjelu donje i djelom gornje vilice deformitet u smislu utisnuta tih dijelova kosti prema lievo i unutra; u predjelu zatiljka rana po prilici 6 cm duga, kosti strše prema vani.

MIŠLJENJE

Prema izgledu okruglih rana izvana, kao i kod sondiranja rana prema unutra kod svih pregledanih mrtvih tiela, mišljenja sam, da je ulazna rana sprieda na elu i da su rubovi kosti ovdje utisnuti, prema tomu su zadane rane vatrenim oružjem i to vjerojatno pušanim metkom. Kod velikih rana sprieda i straga, gdje su kosti i eljust deformirane u smislu utisnuta tih kosti, vjerojatno su rane zadane pušanim metkom, koji nije bio oštar ve tup. Uzrok smrti kod ubijenih jesu ili pojedine rane ili skup tih rana. Pošto su mrtva tiela ve u razpadanju, to nije moguće sa sigurnošću ustanoviti manje ozljede, kod kojih bi možitno nastupilo krvarenje izpod kože.

Dr. Iso Frohlich, v. r.

lanovi povjerenstva:

Matija Kovačić, v. r. Dr. Maksimilian Stepinac, v. r.

Dragan Katić, v. r.

SVJEDOCI O MUŠENJU I UBIJANJU HRVATA U PRIJEDORU

IZKAZ HAKIJE JUSUFAGIĆA, ZAPOVJEDNIKA OBINSKOG REDARSTVA U PRIJEDORU ZAPISNIK

Sastavljen dana 28. srpnja 1942. u Prijedoru po sudbeno-lijeni kom povjerenstvu za izpitivanje etni ko-komunističkih zločina na području velike župe Sana i Luka o preslušanju Hakije Jusufagića, kao svjedoka.

Prisutni: predsjednik Matija Kovačić, savjetnik Ministarstva vanjskih poslova, iz Zagreba; lan povjerenstva dr. Maksimilian Stepinac, vijećnik Sudbenoga stola, iz Zagreba; perovoća: Dragan Katić, iz Zagreba.

U zgradu kotarske oblasti u Priedoru pristupa pozvan Hakija Jusufagi , zapovjednik ob inskog redarstva u Priedoru, 42 godine star, musliman, propisno opomenut na izkaz istine pod svetost prisege i posljedice krive prisege, izjavljuje: Navala partizana na Priedor po ela je 16. svibnja 1942. u 1 sat u no i. Borba je trajala do poslije podne toga dana, do etiri ili pet sati, a obskrbna baza bila je u borbi sve do kasno u ve er. Prvi dan, t. j. 16. V., kad su partizani ušli u Priedor, po eli su odmah plja kati ku e i du ane, a sutradan su po eli zatvarati Hrvate katolike i muslimane u više zatvora u Priedoru. Ja sam se sakrio izpod nuždnika kod moje ku e, gdje su me tre i dan pronašli i odveli u zatvor, gdje su mi svezali noge i ruke. U zatvor sam doveden u 7 sati u jutro i odmah su me partizani tukli puškama i pendrecima kamo su dosegli. U 11 i pol sati na ve er odveli su me na preslušanje u prvi kat zgrade kotarske oblasti i tu me na svoj na in preslušavali do 3 sata poslije pola no i. Tako su mi stavljali sliede a pitanja: »Tko je doveo podpukovnika Severovi a u Priedor? Tko je sprie io, da 13 ba ava petroleja ne ode u Kozaru? Zašto sam zabranjivao Franji Abramovi u, da odveze petrolej u Brezi ane, koji su bili u njihovim rukama? Zašto sam spre avao Srbkinjama seljakinjama da kupuju duhan i nose u Kozaru? Zašto sam naredio da se smije prodavati samo jedan paketi duhana? Tko je bio i Što je govoreno na sjednici odbora 12.II. 1942.? Zašto su k meni dolazili hrvatski astnici i logornik? Kod svakog pitanja tukli su me i to njihov oficir šoša udario me je šakom u sljepoo icu i oborio me na pod, gdje me je partizan Karabegovi udarao nogama u rebra i kamo je dosegao. Nato je Sosa naložio partizanskom komandantu zatvora Peri Alivuku, da me tu e kundakom pa me tako tukao kundakom, da mi je poslije svakog udarca tekla krv, a koliko me je puta udario, ne znam. Kad su me odveli natrag u zatvor, sav je pod u sobi bio poštrecan krvlju, a mene su odvukli, jer nisam mogao ni hodati. Bio sam u zatvoru do 9. VI., gdje sam svaki dan bio tu en, a tada me je partizan Pelo Glamo anin pustio i rekao mi je, da sam osu en na smrt, ali pošto nema njihovog oficira Soše, da me pušta, dok on ne do e.

im sam izašao iz zatvora, sakrio sam se, te sam bio sakriven, dok su sutradan došli njema ki i hrvatski vojnici. Vidio sam u zatvoru i druge Hrvate kako su ih mrcvarili i to sve redom, a osobito napominjem, da su Antu Krvavicu tako izprebijali, da nije uob e mogao stajati na nogama. Rudolfa adeka, koji je bio u »Kulturbundu«, svega su izprebijali navodno radi toga, što je na ro endan Hitlera išao u Zagreb na proslavu. On je bio sav krvav i crn kao katran od udaraca, tukli su ga i u ku i ljekarnika Babi a kundacima i tako zamahivali, da su i lustere porazbijali. Esada Selimbegovi a tukli su u zatvoru kundacima i pendrecima po glavi i kamo su god dosegli, a tuklo ga je 15 partizana. Ahmeda Sarajli a, ustaškog tabornika, tukli su u zatvoru tako, da je pao i onesviestio se. Jednoga dana izprebijanog bacili su ga u kola i odvezli, te negdje strieljali. Ahmeda Kapetanovi a i Rizu Kapetanovi a te Juru Juri a tukli su jedanput na preslušanju tri sata tako, da više nisu mogli poslije toga na nogama stajati i iz upali su im skoro sve kose s glave i nakon toga bacili u kola i kao stoku odvezli u Pašinac, gdje su im porazbijali glave, kako mi je pripoviedao Alija Jahi , koji je bio s njima i kojega su onda još ostavili na životu, jer im je tik pred strieljanje kazao, da e im otkriti mjesto, gdje se nalazi radio-postaja.

Tu skupinu ljudi pred grobom tukli su po njegovom pripoviedanju uz partizane i seljaci pravoslavci, a najviše srbske žene i to eki ima i sjekirama po glavama tako, da su oni umrli od tog mrcvarenja. uo sam, kad je komandant zatvora, partizan Pero Aviluk, u zatvoru pripoviedao, da su logornici An elki Sari živoj urezali slovo »U« na oba dlana, zatim na obje strane grudiju i na elu i onda su je ubili. Dok sam ja bio u zatvoru, uvijek je zatvor bio pun Hrvata katolika i muslimana, a partizani su svakih pola sata dolazili u zatvor i tukli ljude kundacima, kamo su dosegli, kao stoku. Od nas u zatvoru oplja kali su sve, što je tko imao, a nekoje su nagovarali, da e ih pustiti i poštediti im život, samo neka im plate 5.000 dinara. Nisu naime htjeli spominjati Kune, premda se to imalo platiti u Kunama. Žena Asima epi a, koji je bio sa mnom u zatvoru, za to je saznala, pak je partizanima doniela 5.000 Kuna i dala 10 kutija cigareta i 3 dukata, ali ga partizani nisu ipak pustili, nego su ga ubili? Još sam se sjetio osobito okrutnog mu enja Zaima Paši a, trgovca iz Priedora, kojeg su partizani kundacima izpremlatili na smrt i boli ga noževima, a u zatvor su ga donieli svega krvavog i izranjenog, a kasnije je i on ubijen.

Hakija Jusufagi , v. r.

I Z K A Z

PARTIZANKE MIRE CIKOTA, KOJA JE HRVATE IZ PRIEDORA OSU IVALA NA SMRT
ZAPISNIK

Sastavljen dana 24. srpnja 1942. u Priedoru po sudbeno-lie ni kom povjerenstvu za izpitivanje etni ko-komunisti kih zlo ina na podru ju velike župe Sana i Luka o preslušanju Mire Cikota.

Prisutni:

Predsjednik Matija Kovačič, savjetnik Ministarstva vanjskih poslova, član povjerenstva Maksimilian Stepinac, Dragan Katić, perovoća.

Iz zatvora kotarskog suda u Priedoru bude predvedena Mira Cikota, partizanka, i preslušana kako slijedi: Mira Cikota, supruga predstojnika suda Bože Cikote iz Priedora, rodom iz Bos. Dubice, od oca Gliše i majke Danice, rođena Pralica, 30 godina stara, pravoslavka, izkazuje:

Kad su u svibnju mjesecu 1942. godine u Priedor ušli partizani, bio je među njima i partizan Boško Šiljegović, moj daljnji rođak po majci, koji je odmah došao kod mene u stan s još nekoliko partizana i kod mene se s njima nastanio. Ti partizani zahtijevali su od mene, da s njima sudjelujem u njihovom sudu, koji je imao suditi Hrvatima i to tako, da ja kažem svoje mišljenje o svakom. Ja sam morala s njima otići u selo Božić kod Priedora u Kozaru, gdje su partizanski oficiri sudili Hrvatima iz Priedora, koje su tamo dovodili. Osim u Božić odvodili su Hrvate iz Priedora i u selo Miljakovac, te su u oba sela imali logore za Hrvate iz Priedora. Taj sud nije formalno donosio osude, već je imao neke podatke o tim Hrvatima, oni su mene pitali za svakog pojedinog, da li ga poznajem. Ja sam tri dana dolazila u Božić kraj Priedora i vraćala se na večer natrag. U Božić su dovodili skupine Hrvata iz Priedora i pojedine odvodili dalje u **Kozaru, gdje su ih ubili**. Ja ne znam ni mjesto, gdje, su ih ubili, niti sam htjela pripovijedati kako su ih ubili. Kada sam jedne večeri išla u Priedor već u sumraku, vidjela sam jednu skupinu Hrvata, koju su iz Priedora partizani odvodili u **Božić**. Nisam ih mogla prepoznati, jer je bila tama i nisam vidjela, da li su svezani. No išli su polako. U prva tri dana, dok sam ja bila u Božićima, mislim da je **ubijeno oko 100 Hrvata katolika i muslimana**. Nije istina, da sam ja jednoj gospođi rekla: »Treba ubiti i svako hrvatsko dijete u koljevcima«. Kada su me pitali partizanski oficiri za mišljenje o ženi ljekarnika Babića iz Priedora, ja sam im kazala, da je ona majka dvoje djece, i tada su je pustili. Ja ne znam, da li su poubijane muškarci. Uobičajeno ne znam, kamo su ih odvodili i gdje se nalaze grobovi poubijanih Hrvata. U Božićima pred tim sudom bila je i Anđelka Sarić iz Priedora, no gdje su nju ubili i da li su je i kako su je muškarci, ne znam. Znam, da je mjesto, kamo su odvodili one, koje su ubili, udaljeno četvrt do pola sata od Božića u planini Kozari iza briega, ali ja nisam htjela ni pucnja. Glavni partizanski oficir kod toga suđenja bio je neki Soša. Mi smo ga znali samo pod tim imenom. Kad su hrvatske i njemačke trupe ulazile u Priedor, ja sam sa djetetom pobjegla u Kozaru, gdje sam par dana lutala i kad su nadirale u Kozaru njemačke i hrvatske trupe, sakrila sam se u jedan grm, gdje su me našli i zarobili. Za vrijeme partizanske vladavine u Priedoru održavani su sastanci i jedan zbor, na kojem su govorili vođe partizana. Ovo su sve moje riječi i te ih svojim potpisom potvrđujem. Mira Cikota, v. r.

I Z K A Z

MI ERODIĆA, PARTIZANA IZ IRKINPOLJA, KOJI JE PRISUSTVOVAO UBIJANJU HRVATA NA **PAŠINCU** I KOPAO GROB ZA NJIH

ZAPISNIK

Sastavljen dana 25. srpnja 1842. u Priedoru po sudbeno-legalnom povjerenstvu za izpitivanje etni komunističkih zločina na području velike župe Sana i Luka o preslušanju Miše Rodića kao svjedoka.

Prisutni:

Predsjednik Matija Kovačič, savjetnik Ministarstva vanjskih poslova, član povjerenstva Maksimilian Stepinac, perovoća Dragan Katić.

U prostorije kotarske oblasti u Priedoru pristupio je pozvani Mišo Rodić, partizan, i preslušan kako slijedi: Mišo Rodić, star 30 godina, sin Sime i Mare iz Irkin-polja, kuća br. 17, pismen, pravoslavne vjere, oženjen, prema vlastitom izkazu do sada nekažnjavan, izkazuje:

Kad su partizani ušli u Priedor, ja sam bio kod kuće. Partizani su u Priedoru hvatali Hrvate i vodili ih gore u šumu na **Pašinc** kod sela **Palanča**. Prvu grupu Hrvata katolika i muslimana vodili su iz Priedora na reno mjesto u tri sata poslije podne. Prvo strijeljanje dovedenih Hrvata na Pašincu, gdje su danas izkopavali mrtva tiela ustreljenih, bilo je prve noći, nakon što su partizani ušli u Priedor i to, ja ne znam točno, ali nekako između 12 i 2 sata noću. Oko ponoći došla su kod mene u moju kuću u **Irkin-polju** trojica naoružanih partizana i rekli mi da idem s njima da kopam grabu za one, koji će biti strijeljani. Ti su partizani imali puške. Ja sam otišao s njima na mjesto, gdje su se danas izkopavala mrtva tiela ustreljenih. Kad sam došao tamo, našao sam još trojicu ljudi: Jovana Gavrančića i još dvojicu iz Orlovaca,

koji su sa mnom kopali grabu. Tamo, kad smo došli, našli smo još tri naoružana partizana, koji su stražarili nad dovedenim Hrvatima na strijeljanje. Imena ostale dvojice, koji su sa mnom kopali grabu za strijeljanje, ne znam, jer ja nisam obilazio po selima i ne poznam ljude. Kad sam došao tamo, rekli su nam partizani da kopamo grabu tri metra duboku. Vidio sam na tratini kraj grabe, koju smo kopali, ve postrijeljane ljude. Ja mislim, da je strijeljanih bilo 7 do 8, ali ja sam zaboravan uvijek, pa je moglo biti i više. Kad smo kopali grabu za strijeljanje, stajala su kraj grabe još dvojica ljudi, koji nisu bili strijeljani, kad smo mi došli da kopamo grabu. Kad smo grabu izkopali, onda su partizani skinuli odijela i košulje sa ove dvojice, koji još nisu bili strijeljani. Bio je sumrak, ali se ipak nešto vidjelo. Kraj grabe su bila odijela i rubenina, koju su partizani bili skinuli s onih postrijeljanih. Dok smo kopali grabu, partizani su govorili svašta, ali ja sam zaboravan i ne znam što su govorili. Ona dvojica, koje su strijeljali, kad smo mi izkopali grabu, nisu ništa govorili. U času kada su ih partizani strijeljali straga, oni su stajali kraj grabe okrenuta lica duž grabe. Na njih su pucali s dum-dum tanetima u glavu otraga. Ustrijeljeni su pali, a da nisu rekli ni rije i. Kad smo ih po eli slagati u grabu, dvojica su se micala. Partizani su na to; opalili na njih još dva metka. Kad smo ih slagali u grabu, nisam primietio, da je koji od njih bio živ. U grabu smo ih slagali sva četvorica, koji smo ju kopali. U onu dvojicu, koji su se još micali, pucao je jedan partizan. Nakon što smo postrijeljane poslagali u grabu, zatrpali smo ih zemljom i onda smo svi otišli. Kamo su otišli partizani i ona trojica, koji su sa mnom kopali grabu, ne znam, a ja sam otišao ku i. Ne znam što je bilo s odielima i rubeninom postrijeljanih, koja se nalazila kraj groba. Priznajem, da su mi partizani rekli: »Uzmi ove hla e!« Ja sam uzeo te hla e i odnio ih ku i i dao sam ih ženi. Te su hla e bile na plotu, kada je vojska ušla u Priedor i kada smo otišli bježe i u šumu Kozaru. Ne znam, što je s tim hla ama bilo. U Kozari sam ostao tri nedjelje. Hranili su nas civili, seljaci u selima. Predali smo se vojsci u selu Palan ište. Tu su nas pustili na slobodu. Nisu nas preslušavali. Nije istina što tvrdi moja žena, da sam ja u no i, kada se navaljivalo na Priedor, otišao s partizanima. Moja žena ne zna, gdje sam ja bio. Meni su uo i napadaja na Priedor bili došli partizani i rekli da idem do jedne ku e u Palan ište i da se tamo skupimo. Tu smo ostali. Sve gore navedeno su moje rie i i potvr ujem ih svojim potpisom. Mi o Rodi , v. r.

I Z K A Z

UROŠA TIMARCA IZ CIRKIN-POLJA, KOJI JE PRISUTSTVOVAO UBIJANJU HRVATA IZ PRIEDORA

Z A P I S N I K

Sastavljen dne 26. srpnja 1942. u Priedoru po povjerenstvu za izpitivanje etni ko-komunisti kih zlo ina na podru ju velike župe Sana i Luka o preslušanju Uroša Timarca, kao svjedoka.

P r i s u t n i :

Predsjednik Matija Kova i , savjetnik Ministarstva vanjskih poslova, lan povjerenstva Maksimilian Stepinac, perovo a Dragan Kati i .

U zgradu kotarske oblasti u Prijedoru pristupio je pozvani Uroš Timarac, 54 godine star sin Nikole i Ruže, oženjen, pravoslavne vjere, pismen iz inkin-polja, upozoren na izkaz istine pod svetost prisege izkazuje:

Druge ili tre e no i nakon što su partizani ušli u Priedor, ja sam došao izme u 8 i pola 9 sati na ve er ku i s konjima. Te ve eri došli su k meni vojnici-partizani. Prije nego su oni došli, ja sam spavao. Moja me je žena probudila. To je moglo biti malo prije 1 sat no u. Žena mi je rekla: »Uroše, pucaju puške!« »Koliko je puta puklo?« pitao sam? Ona je rekla: »Skupa sedam do osam puta!« Ja sam joj rekao: »Šuti, j ti puške!«

Prošlo je nekih 15 minuta i došli su vojnici-partizani. Rekli su mi da idem smjesta s njima, da uzmem lopatu i motiku. Ja sam im rekao: »Molim vas, vojsko, ja sam umoran, ja sam došao s konjima, pustite me, ja sam stari uvijek«. Tada su me dva puta šamarali i rekli mi: »Ideš, ponesi lopatu i motiku!« i pratili su me na Glavicu. Kad sam došao na **Glavicu**, gdje su postrijeljali Hrvate, graba je ve bila izkopana i u njoj su bili postrijeljani ljudi. Ve je na njih bilo nabacano nešto zemlje, ali su se tiela vidjela, osobito noge, koje su stršile van. Postrijeljane Hrvate zatrpavalo je nekoliko vojnika-partizana. Kad sam ja došao, rekli su mi: »Bacaj, Boga ti tvoga!« Ja sam šutio i zagrtao. Radili smo dva sata, dok su mi rekli: »Kod ku e nemoj govoriti ništa, ubit emo te, to znaš dobro!« Na Glavici je tada bilo dosta vojnika-partizana. Bila je velika masa. Svi su bili naoružani s puškama. Nisam vidio, da li su imali i bombe. Zatrpavao sam grabu ja i tri vojnika-partizana, a osim toga i Lazo Vranješ iz Orlovaca, koga su kasnije partizani strijeljali.

Kad sam po eo zatrpavati postrieljane Hrvate, meni se činilo da je bilo oko 7 do 8 ljudi u grabi. Ja sam pitao, koliko ima ustrijeljenih, a partizani su rekli: »Ima ih desetak, što se to tebe tiče, samo zagrtaj!« Kad smo pošli zagrtavati vidio sam, jer su svietlili električnim lampama, da je jedan metar od grabe puno krvi. Naredili su nam da najprije postružemo tu krv i da je sa zemljom bacimo u grabu. Krv se nije više pušila. Mi smo ju postrugali i bacili u jamu i pošli zatrpavati. Svima postrijeljanim Hrvatima iz Priedora su skinuli odijela i košulje, prije nego su ih strijeljali. Meni je komandant rekao: »Ajde, ti ćeš dobiti hlače«, a ja sam rekao: »Neću, gospodo, vama hvala«, i ja sam otišao kući. Komandant je još rekao: »Tko ima poderano na sebi, drugovi, ajdete, neka sebi uzme odijelo«. Ostala odijela i rubeninu nosili su do crkve u Irkin-polju, koja je blizu Glavice. S njima je išao i Lazo Vranješ i tamo su svietu, kojeg se mnogo sakupilo u blizini crkve, koja je blizu mjesta, gdje su strijeljali Hrvate iz Priedora, dielili odijela i rubeninu poubijanih. Ja sam drugog i narednih dana vidio ljude, koji su na sebi nosili odijela poubijanih Hrvata, ali ih nisam pitao, odakle im to. To se mene nije ticalo. Više bi vam znao reći i Ivo Dejanović, knez sela. Ništa vam drugo ne mogu reći o tome, znate, kako je, ne volim prići zlo, a više i ne znam o tome. Drugog dana oko podne došli su po mene, vozili smo s konjima vodu i neko brašno iz mlina u Orlovcima. Ja sam poslije išao u Priedor a iz Priedora u Kozarac. Vozio sam puške, municiju i ranjenike. Ne znam koliko puta sam vozio. Nisam vozio opljačkane stvari iz Prijedora, nego samo ošabed. Ovo su moje riječi, koje potpisujem svojim potpisom. Uroš Timarac, v. r.

I Z K A Z

JELE RODI IZ IRKIN-POLJA, PARTIZANKE

ZAPISNIK

Sastavljen dne 25. srpnja 1942. u Priedoru po sudbeno-liečnom povjerenstvu za izpitivanje etni komunističkih zločina na području velike župe Sana i Luka o preslušavanju Jele Rodi, kao svjedoka.

P r i s u t n i :

Predsjednik Matija Kovač, savjetnik Ministarstva vanjskih poslova, član povjerenstva Maksimilian Stepinac, perovođa Dragan Katić.

U prostorije kotarske oblasti u Priedoru pristupila je pozvana Jela Rodi, žena Miće Rodi a iz sela Irkin-polja, kuća br. 17, stara 23 godine, kćerka Mihajla i Mare Milinković, pravoslavne vjere. Ona izjavljuje:

Partizani su prolazili kraj naše kuće, u vremenu nakon što su bili ušli u Prijedor, i oni su se svračili kod nas u kuću. Moj muž pozvan je od partizana, kad se navaljivalo na Priedor, da ide s njima i on je s njima otišao u Priedor u noć, odakle se vratio drugog dana između 9 i 10 sati prije podne. Prvu noć poslije toga bili smo kod kuće. Partizani su došli noću, ne znam koliko je bilo sati, pred našu kuću i pozvali moga muža. Drugih ljudi, partizana, nisam vidjela. Moj muž je otišao s ovom trojicom naoružanih partizana i vratio se kući za dva, tri sata. Ja sam bila budna i čekala na njega. Čula sam pucnjavu, ali ne znam, koliko je hitaca izpaljeno. Kad je moj muž došao kući, onda sam ga pitala: »Miće, gdje si bio!?« On mi je rekao: »Gdje bi bio, bio sam vani, na Glavici, gdje su strijeljani. Kopao sam tu grabu, gdje smo zakopali one, koji su strijeljani. Zakopali smo ih petnaest!« Drugo mi ništa nije pripovijedao, već je legao i spavao. Kući je donio jedne hlače i ja sam ih dala slugi. Ja sam te hlače oprala i ostavila ih na plotu. Ne znam dalje što je s hlačama bilo. Ne znam ništa, šta je bilo s odielima i rubeninom onih Hrvata, koje su postrijeljali, ali sam čula, da su partizani sve odnosili u komandu. Ja ne znam, kome su dali. Moj muž je došao kući s Glavice oko 4 sata u jutro. Ništa vam drugo ne mogu reći, jer znate, gospodine, ništa nisam čula, jer se ljudi nisu usudili pripovijedati. Znao, nama su partizani govorili: »Ništa ne smijete govoriti, jer ćemo vas strijeljati, imate da utičete«. Još su nam govorili: »Vidite li ovu pušku, ovime vam možemo suditi!« Ženama su se najviše prietili. Čula sam da su u Božićima i gore u Palančistu strijeljali neke žene, jer su nešto rekle. Ne smijemo mi ništa prići, gdje je tko ubit ili strijeljan, jer nama kugla u čelo, ako samo riječ izkažemo. Partizani su od nas tražili da idemo u Priedor na zborove, ali moj muž nije išao, jer ga je zaboljelo srce. Ne znam, kud je on otišao, kad je došla vojska u Priedor i odtjerala partizane. Ja sam bila kod mog oca u **Tukovima**. Partizani su govorili svašta. U Tukovima su ljudi govorili, da ne valja ovo što rade partizani.« Tko može što ovoj sili, kakva je vojska, nas će upropastiti ovi »šumari!«. Drugo vam ništa ne znam reći za ubijanje Hrvata.

Ovo su sve moje riječi i to potvrđujem svojim potpisom. Odtisak desnog palca Jele Rodi.

IZKAZ

MARE DOŠEN, PARTIZANKE, O UBIJANJU HRVATA U PRIEDORU ZAPISNIK

Sastavljen dana 24. srpnja 1942. u Priedoru po sudbeno-lie ni kom povjerenstvu za izpitivanje etni ko-komunisti kih zlo ina na podru ju župe Sana i Luka o preslušanju Mare Došen.

Prisutni:

Predsjednik Matija Kova i , savjetnik Ministarstva vanjskih poslova; lan povjerenstva Maksimilian Stepinac, vie nik Sudbenog stola; perovo a Dragan Kati i .

Iz zatvora kotarskog suda u Priedoru bude predvedena Mara Došen, partizanka, i preslušana kako sledi: Došen Mara, kroja ica iz Sanskog Mosta, k i Jure i Sofije ro ene Ron evi , pravoslavne vjere, stara 45 godina, boravištem u Drvaru, sada iz Priedora, pismena, izkazuje:

Ja sam krenula iz Drvara u maju mjesecu ove godine htiju i do i u Sanski Most i to pješice preko podru ja, koje je bilo u rukama partizana, i došla sam u Priedor šest ili sedam dana nakon što su u Priedor ušli partizani, makar sam znala, da se u Priedoru ve nalaze partizani. U Priedoru sam ostala ne odlaze i u Sanski Most, jer sam ula, da se u Sanski Most ne može. U Priedoru sam se nastanila kod poznate mi obitelji Rudolfa adeka, željezni kog strojovo e, gdje sam bila samo dva dana. Rudolfa adeka su partizani uhitili i odveli u zatvor, gdje je bio par dana zatvoren, pa ga je njegova k erka išla posje ivati i jedanput, kad se vratila iz zatvora, kazala je, da je otac bio strašno tu en, te sam za par dana ula, da ga je nestalo. Dok sam još bila kod adeka, došla je k meni moja poznanka Nata Bogunovi , koja me je pozvala k sebi, pa sam ja otišla k njoj i kod nje sam poslije toga živjela. * Obitelj Rudolfa adeka je katoli ka, a Nata Bogunovi je pravoslavne vjere. Kad je vojska ušla dne 10. lipnja 1942. u Priedor, Nata Bogunovi i svi njezini uku ani dali su se u bieg, u šumu Kozaru, pa sam s njima pobjegla i ja. U Kozari išla sam od sela do sela te sam došla do sela Boži i, gdje se nisam zadržavala, ve sam kroz njega prošla u Jelovac u Kozari, zajedno s drugim ljudima, koji su bježali i tu nas je jedan partizan lie nik uputio u selo Vojkovac, gdje sam ostala par dana, a poslije toga sam otišla u selo Bijakovac, kamo su prodrli Nijemci i mene zarobili. Idu i kroz selo u planini Kozari hranila sam se kod selskih odbora, koje su osnovali partizani, a hranu je moralo davati selo. Ja nisam vidjela, kada su partizani ubijali Hrvate u Priedoru i okolici, ve sam samo ula od partizana, da su ih ubijali i mu ili, ali kako i gdje su to vršili, to mi to no nisu pripoviedali. ula sam od partizana pripoviedati, da su u Priedoru pobijeni Hrvati, i to s razloga, da su Hrvati u Priedoru ustaše, bilo organizirani bilo tajni. Ne sje am se, tko mi je od partizana pripoviedao, no ula sam od njih, da je **u Prijedoru ubijeno etiri stotine do pet stotina i više Hrvata.** Mara Dosen, v. r.

JEZOVITE NO I NA PAŠINCU KOD PRIEDORA IZKAZ ALIJE JAHIA IZ PRIEDORA

ZAPISNIK

Sastavljen dne 30. srpnja 1942. u Priedoru po sudbeno-lie ni kom povjerenstvu za izpitivanje etni ko-komunisti kih zlo ina na podru ju velike župe Sana i Luka o preslušanju Alije Jahia, kao svjedoka.

Prisutni:

Predsjednik Matija Kova i , savjetnik Ministarstva vanjskih poslova, iz Zagreba, lan povjerenstva dr. Maksimilian Stepinac, vie nik Sudbenog stola, iz Zagreba, perovo a Dragan Kati i , iz Zagreba.

U zgradu kotarske oblasti u Priedoru pristupa pozvan Alija Jahi , 23 god., stolar, iz Priedora, muslimanske vjere, pismen, otac Hasan, majka Emka, koji propisno opomenut na izkaz istine i svetost prisege, kao i na posljedice krive prisege, izjavljuje:

Mene su uhapsili tre i dan u mojoj ku i. Odveli su me u zatvor. Tu sam bio dva dana, pa su me odveli na preslušavanje u kotarsku oblast. Preslušavala me je partizanka Mira Cikota, neki Karabegovi iz Banja Luke i partizanski vo a Soša. Oni su me smatrali ustaškim izvidnikom. U zatvoru su me mu ili na taj na in, da su me najprije svezali. Tada sam potrbuške morao le i i di i noge, koje su svezali vojni kim remenom i onda me tukli. Zatim su me tako izmu enog ostavili na sred sobe. Onda su me opet mlatili po le ima. Psovali su mi ustašku majku. Pitali su me me u ostalim i za tajnu radio-postaju. Na preslušavanje su me vodili 4 ili 5 puta. Tri dana prije nego je došla vojska i protjerala partizane, odveli su

nas u noć oko 12 sati u kotarsku oblast na preslušavanje. Nisu nas meštari vodili na preslušavanje, nego su nas odatle odveli na strijeljanje. Rekli su nam da idemo u Kozarac. Na putu u Kozarac, kada smo bili blizu **Pašince**, rekao je zapovjednik zatvora Pero Kovrlija: Stoj! Mi smo stali. Tada je Kovrlija rekao: »Ne možemo u Kozarac, jer ćemo zabasati, nego ovamo putem«. Okrenuli smo se prema Pašincu. Mismo tada imali osjećaj, da će se s nama nešto strašno odigrati. Cijela naša grupa, koju su vodili na strijeljanje, brojala je **22 muškarca i 2 ženske**. Ne sjećam se imena svih, ali znam da su među nama bili među ostalim: Ibrahim Murić, Esad Selimbegović, Ahmed Gugić, Olga Ljubinić i Julija Pavlešić. Kad su nas dotjerali uz brdo kod Pašince, Kovrlija je rekao: »Stoj!« Mi smo tu stali. Tada je Kovrlija rekao: »Drugovi partizani, uzmite svaki po jednog, ali pazite, da si koji ne razbije nos«. Tako su nas odveli na mjesto strijeljanja. Svi smo bili svezani i tako svezani morali sjesti na leđinu, koja se nalazila u šikari. Tu je bilo više seljaka i nekoliko pravoslavnih seljakinja, odnosno više snaša, nego muškaraca. Tada je Pero rekao ovima: »Kopat ćete ovdje i ovdje«. Kada su grobovi bili izkopani, koje su kopali muškarci i žene, rekao je partizan Pero: »Onaj, koji je slabijih živaca, neka se javi prvi!« (t. j. za strijeljanje). Prije toga su srbske žene udarale po nama batinama psujuć i nam hrvatske majke i otčeve. Prije strijeljanja su Srbkinje skinule odijela i košulje sa svih nas tako, da smo ostali samo u gaćama, a neke su skinule sasvim. Na poziv Peroa javio se prvi Ivan Knežević. Onda se javio drugi iza njega, kome ne znam imena, a treći Johan Gutler, kome je Pero rekao veći prije: »Tebe ću ubiti ja!« Mi ostali smo sjedili u polukrugu. Oko nas je bilo 18 naoružanih partizana i oko 15 srbskih seljaka. Oni su se otimali, da i oni ubiju po kojega od nas. Olgu i Julu tukle su dvije Srbkinje i rugajuć i se njima pitale. »Gdje su vam ustaše, majku vam hrvatsku!?« Te dvije Srbkinje uzele su sebi njihove haljine. Poslije Gutlera strijeljali su redom sve. Na kraju smo ostali Esad Selimbegović i ja. Ja sam zamolio partizana Peru, da mi dopusti da pošaljem kući i jednu sliku, na koju ću nešto napisati. On mi je to dopustio i ja sam napisao nekoliko riječi. Esad Selimbegović je molio, da mu dopusti da odpjeva dvije pjesme i to: »Bosno moja« i »Zeleni se (pod Travnikom meraja«, što mu je dopušteno, a partizan Pero je još tražio da odpjeva: »Moj živote, gorak li si«. Esad je na to rekao: »Meni život nije gorak, za jednog Hrvata Hrvatska neće propasti!« Tako slično rekla je i Olga Ljubinić. Kako su kojeg ustrijelili, tako su ga bacili u jamu. Kad je došao red na mene, ja sam se dosjetio i rekao: »Ako mi poklonite život, reći ću vam gdje se nalazi tajna radio-postaja«. Zato me nisu odmah strijeljali, ali mi je Pero rekao: »Dajem ti častnu riječ, da ćeš ostati na životu, ali ako se ne nađe, mi ćemo te peći i nedopeći«. Ja sam rekao: »Radite onda sa mnom što hoćete«. Jedan drugi partizan je rekao: »Ako se ne nađe radio-postaja, ne ćemo te peći, nego ću ti ja izkopati oči i odrezati nos i sve drugo!« Tako sam se spasio od strijeljanja. Vidio sam kako su nakon toga podijelili seljacima odijela i rubeninu postrijeljanih. Moram reći još to, da su jednoga od naših ubili tako, da mu je jedan, nakon što nije bio usmrćen hitcem iz puške, tupim nožem (škljocom) polagano rezao i prerezao grkljan. U Olgu Ljubinić i Juliju Pavlešić su pucali dva puta. Mene su ujutro vodili kod Ade Rešića, kod tako zvanog i in-vira radi tajne radiopostaje. Ona dakako nije nađena, pa su me oko 10 sati u jutro odveli u zatvor. Oni su i dalje tragali za radio-postajom. U Crnoj dolini našli su nekakav komad, koji im je nalikao kao komad od radio-postaje, pa su mi rekli kod novog preslušavanja, kad su me opet tukli, da ću opet i s njima u 1 sat, a ako se tada ne nađe radio-postaja, da će me ubiti. Na sreću je ujutro kružio nad Priedorom jedan zrakoplov, pa su se oni prepali i nisu znali, što da rade. Ja sam tada bio u zatvoru. Pola sata kasnije došla je pred zatvor gđja Tupek i pokušala sjekirom razvaljivati vrata. Mi smo pitali: »Što je!?« a ona je vikala: »Ne bojte se, braćo, ušli su talijanski tankovi u Priedor!« To su bili njemački tankovi. Nas je u zatvoru bilo 48. Da nisu došli njemački tankovi, bili bi svi postrijeljani. Kad smo izlazili van, pokušao nas je još zaustaviti agent Srbin Mihajlo Savanović, no mi smo izašli napolje. Ja sam izjurio onako svezan na slobodu i upravo u taj čas stigao je jedan njemački tank pred zatvor. Niemci su nam skinuli lance i tako je prestala naša patnja. Ovo su moje riječi, koje potvrđujem svojim potpisom. Alija Jahić, v. r.

lanovi povjerenstva:

Matija Kovačić, v. r. Dr. Maksimilian Stepinac, v. r.

Dragan Katić, v. r.

Uredništvo/komunistickizlocini.net